

Εκπαίδευση για την αντι

ΤΙΣ τελευταίες δεκαετίες, με όλο και αυξανόμενη συχνότητα η παγκόσμια, αλλά και η ελληνική κοινή γνώμη απασχολείται και παράλληλα ανησυχεί από τις καταστροφές που προκαλούνται από φυσικά φαινόμενα και τεχνολογικά ατυχήματα. Οι αλληπάλληλες πυρκαγιές, οι πλημμύρες, τα ακραία καιρικά φαινόμενα, οι εκδηλούμενοι σεισμοί, οι κατολισθήσεις και άλλα φαινόμενα σε διάφορα σημεία του πλανήτη μας με έντονες γεωτεκτονικές ανακατατάξεις, δίνουν την εντύπωση μιας ολοένα επιταχυνόμενης διαδικασίας αλλαγών στο φυσικό περιβάλλον και στη γήινη επιφάνεια.

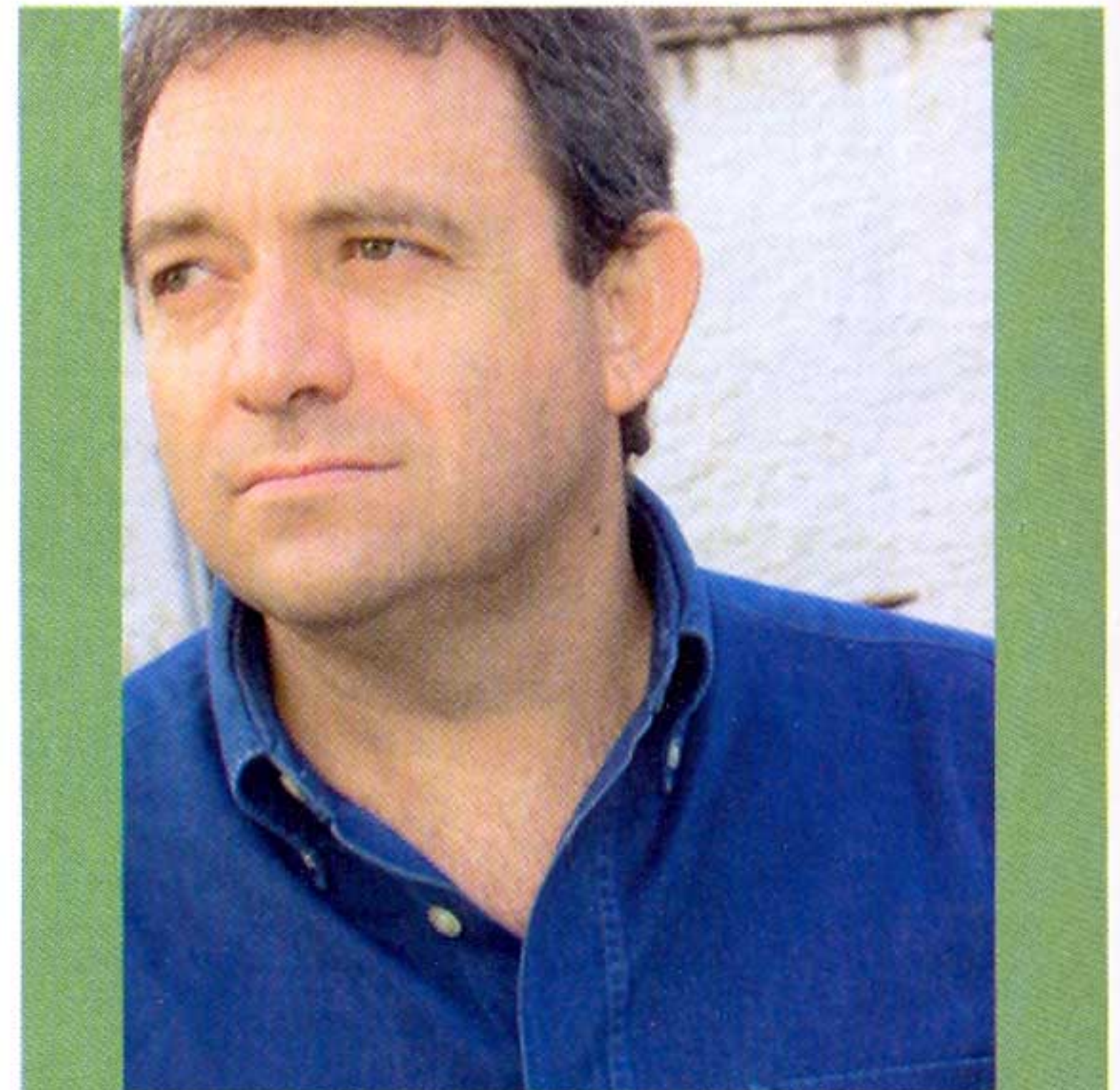
Παράλληλα, με αλματώδη συχνότητα τα τελευταία χρόνια, λαμβάνουν χώρα τεχνολογικές καταστροφές, οι οποίες προέρχονται από τις δραστηριότητες του ανθρώπου και ανθρώπινες παρεμβάσεις, καθώς επίσης και από την ατυχή διαχείριση ορισμένων στοιχείων της τεχνολογίας, όπως πυρηνικά ατυχήματα, εκρήξεις, ατυχήματα μεταφορών, μολύνσεις από απόβλητα και τοξικές χημικές ουσίες, βιολογικές ρυπάνσεις, κ.α.

Με το δεδομένο ότι στο άμεσο μέλλον τα ανωτέρω θα αποτελέσουν το κατεξοχήν πρόβλημα των κρατών και των κατά τόπους αρχών, ένας μεγάλος αριθμός επιστημόνων πολλών κλάδων σε παγκόσμιο επίπεδο έχει προσανατολιστεί στη συστηματική έρευνα των φαινομένων, που περιλαμβάνει την αναγνώριση, γεωγραφική οριοθέτηση, πιθανολογική εκτίμηση, πρόληψη και διαχείριση – αντιμετώπιση. Ταυτόχρονα, παρατηρείται συσώρευση τεχνογνωσίας σε ερευνητικά κέντρα, η οποία όμως ακόμη διαχέεται με γρήγορους ρυθμούς στους υπεύθυνους περιφερειακούς και τοπικούς φορείς, αλλά και στα ευρύτερα κοινωνικά στρώματα, με αποτέλεσμα η απόκριση να είναι η μη ενδεικνυόμενη.

Στην Ελλάδα, η διαχείριση των κινδύνων πρώτιστα αφορά τους Ο.Τ.Α., δεδομένου ότι αποτελούν αυτοτελείς χωρικές μονάδες μέσα στις οποίες εκδηλώνονται οι καταστροφές - και πέραν των περιφερειακών και κεντρικών οργάνων τα οποία έχουν διαφορετικό ρόλο - μπορούν και πρέπει να αποτελέσουν κύτταρα έρευνας, πρόληψης, επέμβασης και αποκατάστασης των καταστροφών. Το γεγονός αυτό άμεσα συνεπάγεται την ύπαρξη στελεχών, τα οποία να είναι και ικανά να αναλάβουν την ευθύνη της διαχείρισης κινδύνων.

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, λαμβάνοντας υπόψη τις συνεχώς αυξανόμενες απαιτήσεις στους τομείς διαχείρισης των φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων, αποφάσισε τη δημιουργία προγραμμάτων εκπαίδευσης με τη χρήση καινοτόμων μεθόδων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Τα πρωτοποριακά αυτά προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων έχουν ως στόχο τους την κάλυψη των αναγκών που προκύπτουν, δίνοντας τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες σε αυτά να προσδιορίζουν το χρόνο και το χώρο της εκπαίδευσής τους (σπίτι, εργασία, κ.λπ.), χωρίς να είναι απαραίτητη η φυσική τους παρουσία.

Στα ανωτέρω πλαίσια, το Κ.Ε.Κ. του Εθνικού και Καποδιστρια-

Γράφει ο **Δρ. Ευθύμιος Λέκκας**, Καθηγητής Δυναμικής Τεκτονικής και Εφαρμοσμένης Γεωλογίας, Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος - Σχολή Θετικών Επιστημών, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
E-mail: elekkas@geol.uoa.gr
Web: www.elekkas.gr
blog: <http://reverse-faults.blogspot.com>

κού Πανεπιστημίου Αθηνών, ενέταξε στο πρόγραμμα συμπληρωματικής εκπαίδευσης με τη χρήση καινοτόμων μεθόδων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης το θέμα: «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ (E-LEARNING)», ανταποκρινόμενο στην πιεστική ανάγκη «παραγωγής» εξειδικευμένου επιστημονικού – τεχνικού προσωπικού για την επάνδρωση καίριων θέσεων στους Ο.Τ.Α. που προέκυψε τα τελευταία χρόνια με την αλματώδη αύξηση των φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Σκοπός του προγράμματος είναι να παράσχει τις απαραίτητες γνώσεις και εφόδια σε στελέχη των Ο.Τ.Α. και των Τ.Ε.Δ.Κ. τα οποία επιβάλλεται να:

- Αποκτήσουν τεκμηριωμένη και αξιοποιήσιμη γνώση, τα χαρακτηριστικά, τις επιπτώσεις και τις μεθοδολογίες αντιμετώπισης των καταστροφών
- Εκπαιδευτούν στην αναγνώριση και διαχείριση κινδύνων που απειλούν το εργασιακό, αστικό και δημοτικό περιβάλλον.

ΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ

- Εκπαιδεύονται, έτσι ώστε να καταστούν ικανοί να αποτελέσουν πυρήνες οργάνωσης των υπηρεσιών και κατάρτισης Επιχειρησιακών Σχεδίων για την αντιμετώπιση των κινδύνων.

Στα πλαίσια αυτά, η Τ.Ε.Δ.Κ. έχει αποφασίσει τη συνεργασία με το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. και το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών τη σύναψη προγραμματικής σύμβασης με στόχο την επιστημονική και τεχνική κατάρτιση στελεχών των Ο.Τ.Α. της χώρας για την αντιμετώπιση του εν λόγω προβλήματος.

Η συνδρομή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στους τομείς διαχείρισης των κινδύνων είναι σημαντικότερη δεδομένου ότι:

i) έχει παράγει τη βασική επιστημονική έρευνα, όχι μόνο σε εθνικό αλλά και σε διεθνές επίπεδο, ii) διαθέτει εξειδικευμένους επιστήμονες, αλλά και πτυχιούχους υποψήφιους διδάκτορες iii) έχει μέχρι τώρα περατώσει πάνω από 70 αντίστοιχες εφαρμοσμένες μελέτες και iv) έχει τεράστια εμπειρία από τη διαχείριση μεγάλων καταστροφών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ Α: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ

Διδακτική Ενότητα 1: Καταστροφές - Ένα παγκόσμιο πρόβλημα: Σκοπεύει στην εξοικείωση του εκπαιδευόμενου με την έννοια της καταστροφής, τη συνειδητοποίηση της σοβαρότητας του θέματος σε παγκόσμια κλίμακα, των πολλαπλών μορφών καταστροφών και των ποικίλων επιπτώσεων από αυτές.

Διδακτική Ενότητα 2: Κίνδυνος - Τρωτότητα - Επικινδυνότητα: Ο εκπαιδευόμενος εξοικειώνεται με τους ορισμούς και τις έννοιες του κινδύνου, της τρωτότητας και της επικινδυνότητας που αποτελούν τις βασικές αρχές της διαχείρισης.

Διδακτική Ενότητα 3: Βασικές αρχές διαχείρισης καταστροφών: Εισαγωγή στη φιλοσοφία της διαχείρισης καταστροφών, τις δράσεις που χρειάζεται να αναλάβει μια κοινωνία πριν και μετά από μια καταστροφή, ώστε να ελαχιστοποιήσει τις δυσμενείς επιπτώσεις και να επανέλθει γρήγορα στους αρχικούς ρυθμούς ανάπτυξης.

Διδακτική Ενότητα 4: Φυσικές και ανθρωπογενείς καταστροφές: Δίδεται μια συνοπτική περιγραφή του συνόλου σχεδόν των τύπων καταστροφών, μέσα στις αντίστοιχες κατηγορίες που αυτές εντάσσονται.

ΜΕΡΟΣ Β: ΓΕΩΔΥΝΑΜΙΚΕΣ ΦΥΣΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ

Διδακτική Ενότητα 1. Σεισμοί

Ο εκπαιδευόμενος εισάγεται στην έννοια του σεισμού, τα διάφορα είδη σεισμών και τις σύγχρονες μεθόδους καταγραφής του μεγέθους και της έντασής τους.

Διδακτική Ενότητα 2. Πρόληψη Σεισμών – Σεισμοί και κατασκευές: Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι να περιγράψει τα στάδια της πρόληψης των σεισμών.

Διδακτική Ενότητα 3. Συνοδά Σεισμικά Φαινόμενα: Παρουσιάζεται μια σειρά από φαινόμενα που προκαλούνται από τη σει-

σμική διέγερση και περιλαμβάνουν κατολισθήσεις, διαρρήξεις, ρευστοποιήσεις, σεισμικές πυρκαγιές, τσουνάμι κ.α.

Διδακτική Ενότητα 4: Ηφαιστεια: Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι να περιγράψει τη φύση και την καταστροφική δράση των ηφαιστειών και τα μέτρα που μπορεί να λάβει μια κοινωνία για να ελαχιστοποιήσει τις επιπτώσεις.

ΜΕΡΟΣ Γ: ΥΔΡΟΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΦΥΣΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ

Διδακτική Ενότητα 1. Κατολισθήσεις: Εξοικείωση του εκπαιδευόμενου με το φυσικό φαινόμενο των κατολισθήσεων και πως αυτό μπορεί να αποτελέσει μια σοβαρή απειλή για τις ανθρώπινες κοινωνίες.

Διδακτική Ενότητα 2. Κλιματικές Αλλαγές - Πλημμύρες - Ακραία Καιρικά Φαινόμενα: Εισαγωγή του εκπαιδευόμενου στις πλημμύρες, τα ακραία καιρικά φαινόμενα και τις κλιματικές αλλαγές που παρατηρούνται στον πλανήτη.

Διδακτική Ενότητα 3. Δασικές Πυρκαγιές: Εξετάζονται τα αίτια, οι τρόποι εκδήλωσης και οι τύποι των δασικών πυρκαγιών, καθώς και οι διαφορετικοί τρόποι αντιμετώπισης του φαινομένου.

ΜΕΡΟΣ Δ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ

Διδακτική Ενότητα 1. Μεγάλα Βιομηχανικά ατυχήματα: Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι η ενημέρωση του εκπαιδευόμενου σχετικά με το εύρος, την ποικιλία και την καταστροφική δύναμη των μεγάλων βιομηχανικών ατυχημάτων.

Διδακτική Ενότητα 2. Αστοχίες Κατασκευών - Ατυχήματα Μεταφορών: Ανάλυση των κινδύνων που ενέχουν οι αστοχίες μεγάλων κατασκευών, όπως τα φράγματα και οι γέφυρες, καθώς επίσης και τα ατυχήματα του τομέα των μεταφορών.

Διδακτική Ενότητα 3. Βιολογικές καταστροφές: Περιγραφή των βιολογικών παραγόντων που μπορεί να απειλήσουν μια κοινωνία από ατύχημα, από φυσικά αίτια ή από εσκεμμένη ενέργεια. Εξετάζονται οι επιδημίες ως πρωτογενείς καταστροφές, καθώς και οι μηχανισμοί εξάπλωσής τους.

Διδακτική Ενότητα 4. Ασύμμετρες Απειλές: Η διδακτική ενότητα προσεγγίζει το θέμα της εσκεμμένης πρόκλησης μικρών ή μεγάλων καταστροφικών φαινομένων στα πλαίσια επιθετικών ενεργειών.

ΜΕΡΟΣ Ε: ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ ΣΕ Ο.Τ.Α.

Διδακτική Ενότητα 1. Ιατρική των καταστροφών: Αναπτύσσεται η σύγχρονη φιλοσοφία της ιατρικής επέμβασης σε καταστροφικά φαινόμενα. Εξετάζεται η μεθοδολογία για τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας παροχής βοήθειας και τα διαφορετικά μοντέλα αντίδρασης των αρμόδιων φορέων.

Διδακτική Ενότητα 2. Μέτρα Αυτοπροστασίας στις Καταστροφές: Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι η εκμάθηση της σωστής συμπεριφοράς του κοινού για την προστασία της ζωής και της περιουσίας του ατόμου και του περιβάλλοντος.

Διδακτική Ενότητα 3. Διαχείριση καταστροφών σε αστικό περιβάλλον: Παρουσιάζεται το πλαίσιο διαχείρισης των κινδύνων του αστικού περιβάλλοντος. Δίνεται έμφαση στους κινδύνους που απειλούν τα σύγχρονα αστικά κέντρα.

ΜΕΡΟΣ ΣΤ: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΣΧΕΔΙΑ Ο.Τ.Α.

Διδακτική Ενότητα 1. Επιχειρησιακά Σχέδια Ο.Τ.Α.: Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι η κωδικοποίηση του γενικού Επι-

χειρησιακού Σχεδίου «Ξενοκράτης», όπως ισχύει στην Ελλάδα. Πρόκειται για το επίσημο σχέδιο της Πολιτείας για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών και δεν εξετάζεται από επιστημονική σκοπιά, αλλά από καθαρά επιχειρησιακή σκοπιά. Ο «Ξενοκράτης» όμως, είναι το θεσμοθετημένο εργαλείο για τις περιπτώσεις αυτές και η εκμάθησή του κρίνεται απαραίτητη, διότι αυτό το σχέδιο θα πρέπει να τηρηθεί πιστά για να επιτευχθεί το βέλτιστο αποτέλεσμα σε έκτακτες ανάγκες.

Διδακτική Ενότητα 2. Εξειδικευμένος Επιχειρησιακός Σχεδιασμός σε επίπεδο Ο.Τ.Α.: Η τελευταία διδακτική ενότητα ασχολείται με τον επιχειρησιακό σχεδιασμό σε ειδικές ομάδες πληθυσμού. Πρόκειται για κατηγορίες όπως άτομα με ειδικές ανάγκες, προσωπικό και μαθητές σχολείων, εθελοντικές οργανώσεις, προσωπικό επιχειρήσεων κ.λπ., που είτε χρειάζονται ειδική προετοιμασία και προστασία λόγω φύσης ή λόγω θέσης, είτε έχουν συγκεκριμένο ρόλο στην περίπτωση εκδήλωσης μιας καταστροφής.

ΜΕΡΟΣ Ζ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΑΝΑ Τ.Ε.Δ.Κ.

Εκπαίδευση στελεχών ανά Τ.Ε.Δ.Κ. στην έδρα κάθε νομού κρίνεται απαραίτητη για την ενημέρωση πάνω σε θέματα διαχείρισης καταστροφών, λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές συνθήκες και ιδιαιτερότητες. Η εκπαίδευση αφορά και την πρακτική εφαρμογή των μαθημάτων που διδάχθηκαν εξ αποστάσεως, ενώ παράλληλα δίνονται οδηγίες για σχέδια ετοιμότητας, επέμβασης και αποκατάστασης των περιοχών στις οποίες βρίσκονται.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Το υψηλού ακαδημαϊκού επιπέδου πρόγραμμα, μετά από σχετικές εξετάσεις οδηγεί στη λήψη Πιστοποιημένης Βεβαίωσης Σπουδών με τίτλο: «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ», με το κύρος του Κέντρου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.) του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, το οποίο έχει πιστοποιηθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο του Εθνικού Κέντρου Πιστοποίησης Δομών Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης & Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών.

ΠΑΡΟΧΕΣ ΣΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥΣ

Το ανωτέρω Πρόγραμμα Εκπαίδευσης, παρέχει τα ακόλουθα εκπαιδευτικά βοηθήματα:

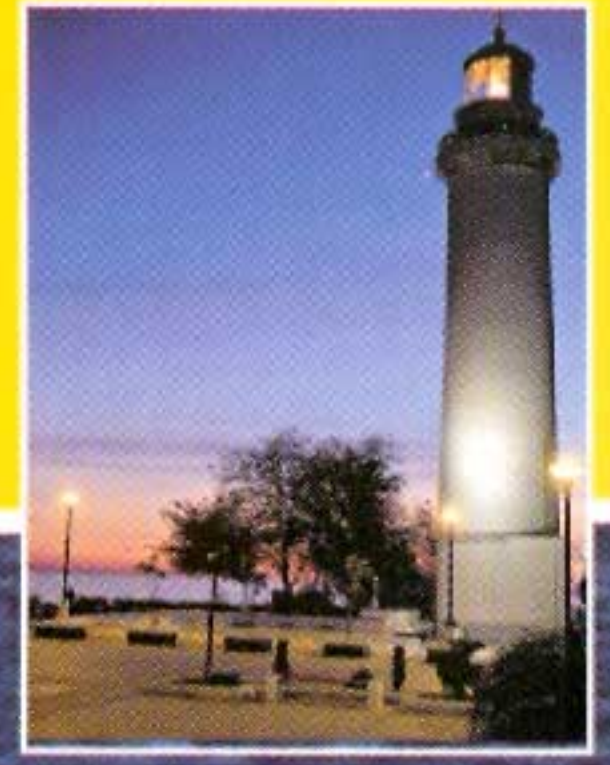
- Τον Οδηγό Σπουδών που περιγράφει την εκπαιδευτική διαδικασία και το περιεχόμενο των μαθημάτων.
- Ακαδημαϊκό Πρόγραμμα Σπουδών, η παρακολούθηση του οποίου καθοδηγείται από τον Οδηγό Πλοήγησης, ο οποίος διατίθεται σε ηλεκτρονική μορφή.
- Τον Οδηγό Βιβλιογραφικής Υποστήριξης του Ακαδημαϊκού Προγράμματος.
- Πλήρες έντυπο υλικό σε μορφή αρχείου pdf.

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Η διάρκεια της παρούσας ορίζεται σε έξι μήνες ανά εκπαιδευτική περίοδο. Προβλέπεται η λειτουργία τεσσάρων εκπαιδευτικών περιόδων με συνολική διάρκεια 18-24 μηνών στις οποίες θα εκπαιδευτεί το σύνολο των στελεχών των Ο.Τ.Α. Μετά τη λήξη της διάρκειάς της, η παρούσα μπορεί να παραταθεί, εφόσον υπάρχουν και άλλες ανάγκες εκπαίδευσης στελεχών Ο.Τ.Α. ■

Περιφέρεια & Αυτοδιοίκηση

Έτος 1ο/Τεύχος 2ο
Ιούλιος 2008
ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

ΕΒΡΟΣ
Για διακοπές
παντός καιρού

ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ
Το αεροδρόμιο
των πέντε ηπείρων

ΑΡΗΣ ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ο τουρισμός εθνική υπόθεση

Η θάλασσα σωσίβιο
για τη λειψυδρία

Ν. ΚΟΡΤΣΑΡΗΣ
Ένας γιατρός
για τα δύσκολα

